

Limonov v Paříži (červen 2019)

Eduard Limonov pro francouzský časopis Nové kultury: Éléments!

Starý spolubojovník Limonov přišel redakci pozdravit během své poslední návštěvy Paříže loni v červnu. Přijel tehdy do Francie kvůli vlastní reportáži o Žlutých vestách, aby se osobně přesvědčil o národně-lidovém charakteru hnutí, překonávajícím parlamentářské pravolevé schéma.

Éléments: Co vám Putin provedl, že ho tak nenávidíte? Neuskutečnil snad víc, než by se autor *Manifestu ruského nacionalismu* mohl nadít? Zcizil váš sen o obnově ruského státu?

Eduard Limonov: V době svého prvního [prezidentského] mandátu, v roce 1999, byl Vladimír Putin klasickým liberálním politikem, jakých bylo velice mnoho a kteří se obklopovali liberálními plejboji typu Berlusconiho nebo vašeho prezidenta Sarkozyho. Měl jsem všechny důvody být proti němu. A ne – sen mi neukradl, protože náš sociálně-ekonomický systém doteď zůstává hluboce liberalistický. A Putinovi nezbude než tenhle antagonismus řešit. Propast mezi bohatými a chudými je dnes v Rusku větší než v Indii! Jedno procento ruského obyvatelstva ovládá přes šedesát procent národního bohatství. V USA, jejichž společnost se nemůže chlubit sociální spravedlností, vlastní jedno procento nejbohatších z národního bohatství jen pětatřicet procent.

Takže Nacionálně bolševická strana hájila ideu spravedlivější společnosti, to je fakt. Nicméně

Putin se změnil. Zestárl. Zmoudřel. Zvážněl. Přelomový moment zjevně nastal po nástupu Dmitrije Medveděva do prezidentské funkce. Necítím k Putinovi nenávist. Můj názor na něho se změnil. Jako vedoucí země je lepší než Boris Jelcin. Ale zůstává šéfem buržoazního státu, kde mají oligarchové všechna práva, kdežto prostí občané daleko míň. Nicméně je třeba si uvědomit, že v současné studené válce proti Západu zaujal vlasteneckou pozici.

E: Zdá se, že změnu prodělal i váš názor na **Sovětský svaz**. Do svržení režimu jste nešetřil jeho kritikou, když padl, všechno se změnilo: začal jste některých jeho aspektů litovat a projevovat jakousi nostalgii. Změnilo se vaše mínění anebo je nutno na to pohlížet jako na způsob jak zůstat věrný svému postavení odpůrce všech režimů?

L: Stýskám si mnohem míň než kterýkoli jiný ruský politický vůdce! Nikdy jsem se nezacyklil na takových postavách, jako byl **Stalin**, abych se ho držel. Nikdy jsem neuvažoval o sovětském modelu coby vzoru k podstatnému napodobení. Ne, nestýskám si, opravdu, duši mám velice praktickou. Myslím spíš na budoucnost.

E: Jste vedoucí strany nebo literární školy?

L: Ouha, mám se za ztroskotaného politika! Svě zemi jsem připomenul některé velice důležité myšlenky, např. vlastenectví, v době, kdy byla vláda naprosto pod kontrolou liberálů.

E: Upřednostnil byste před svými knihami státní převrat?

L: Převrat, jistěže. Za svoje knihy jsem se musel schovávat...

E: Často vás povrchně srovnávají s Trockým. Jaký máte názor na tuto figuru, která převrat uskutečnila?

L: Trockij je důležitou postavou ruské revoluce, možná důležitější než Lenin. Geniální taktik, zakladatel Rudé armády. Malaparte měl pravdu, když o něm napsal, že byl génielem převratu (C. Malaparte, *Státní převraty: jak se dělají a jak se jim zabraňuje*, Praha 1933 – pozn. DP). Jenže tahle srovnání s osobnostmi z minulosti jsou velice přibližná a ve výsledku o mně neříkají nic. Ta móda vzešla z doby Carrèrova románu (E. Carrère, *Deník ztroskotance*, Praha 2013 – pozn. DP): jeden den jsem byl „ruský Jack London“, druhý den něco jako „sovětský Barry Lyndon“. Nakonec to nic neznamená.

E: Co se stalo s nacionálně-bolševickou stranou? Proč došlo k přerušení vztahů s **Alexandrem Duginem**? Ne snad proto, že jste nesdílel jeho velký **eurasijský sen**? Popravdě řečeno, podle nás, čitatele autorů nacionálně-bolševické galaxie, je to hodně záhadné. Měli vás za stokrát bližšího k Zacharu Prilepinovi a Alexandru Duginovi (kteří k Putinovi záhy zaujali vstřícný postoj – pozn. DP), nicméně jak se ukázalo, po nějakou dobu jste následoval liberála Garri Kasparova. Proč?

L: Zaprvé: Kasparov je blbec a srab. Zadruhé, příčiny přerušení mých vztahů s Alexandrem Duginem jsou z mého pohledu naprosto bezvýznamné. On je úctyhodný myslitel, ale není

činník politické strany. Tak jako tak, mytologie původu naší roztržky mě nezajímá. Rozhodně to znamená zájem ve světě názorů, idejí, z politického hlediska řečeno není eurasijská idea o moc napadnutelnější než třeba panslavismus. Eurasijství bylo snem některých politiků a překypujícího nadšení v Praze neúspěšných učenců (k tomu Emil Voráček: *Eurasijství v ruském politickém myšlení* /Praha, 2004/ nebo kapitola „Ruské představy celku: Trubeckoj, Sprachbund a Eurasie“ v: J. Toman, *Příběh jednoho moderního projektu. Pražský lingvistický kroužek 1926–1948* /Praha, 2011/ – pozn. DP).

E: Jaké vzpomínky si uchovááte na svůj pobyt v Paříži v devadesátých letech?

L: Hlavně na redakční schůze [listu] *L'Idiot international* ve velkém bytě Jeana-Ederna Halliera na Vogézském náměstí. Poprvé v [poválečné] Francii se leví spisovatelé stýkali s pravými. Mimo to jsem se poprvé setkal s **Alainem de Benoistem**...

Vzpomínám na den, kdy jsme čekali na Jean-Marie Le Pena, vůdce Národní fronty, a Henri Krasuckého ze Světové odborové federace; Philippe Sollers sedl k pianu, aby zahrál Internacionálu. To je zajímavé, ne? Ve Francii té doby nebylo zvykem mít na jednom talíři rudo-hnědý salát.

E: Zůstalo ve Francii po smrti Jeana-Ederna Halliera něco z jeho činnosti?

L: Jean-Edern mi chybí! Byl nesmělý a trošku měkký, v myšlenkách pořád kdesi daleko, ale postrádám ho. Jistě, od Francouzů lze pořád cosi očekávat, například tyhle „**Žluté vesty**“. Představují naději – pro nás, pro Rusy, jsou příkladem. Je to pravolevá směs, jaká se mi líbí, skoro jak v nacionálně-bolševické straně, kterou jsem založil v roce 1993 s Alexandrem Duginem. Byli jsme o krok napřed. Teď nás Francie dohnala.

Limonov a Žluté vesty

E: Jak vidíte „Velký západní hospic“ (fr. název Limonovova eseje *Disciplinarnyj sanatorij* z roku 1993 – pozn. DP)? Jako domov důchodců, rekreační středisko nebo hrob?

L: Zajímavé, v té době jsem byl vůči západní Evropě mnohem pesimističtější než teď. Měl jsem ji za ztracenou.

Prošel jsem celou Paříž skrze obrovský zástup Žlutých vest a připomnělo mi to moskevské manifestace z devadesátých let. Udělali na mně dojem. Každou akci Žlutých vest jsem sledoval a informoval o nich v novinách a na ruských webových stránkách.

E: Tehdy (na počátku devadesátých let) jste měl také blízko ke spisovateli Patricku Bessonovi (neboť jako jeden z mála pranýřoval západní agresi vůči Srbsku – pozn. DP)...

L: Velmi talentovaný, ale v politickém postoji vždycky trochu stydlivý. Stal se něčím na způsob buržoazního spisovatele, ne? Velký a vážený, s buržoazními nápady, co z toho všeho vyplývají. Z hlediska buržoazního úspěchu uvažoval vždycky, hodně sarkasticky a ironicky, než aby měl politické myšlení. Jednou přijel kvůli článku do Moskvy. Zneklidňoval se jenom zbytečnými životními detaily a očima své překladatelky. Typický buržuj. Tak jako jeho odpovědi. Myslel, že politika je pro mě činnost „vedlejší“, nevážná. Hej Bessone, nacional-bolševici měli sedmnáct mrtvých, mě odsoudili ke čtyřem letům vězení. A ty říkáš, že politika je mi nevážná? Každý rok své druhy navštěvuji na hřbitově.

E: Politicky jste kde? Zůstávají rudá s hnědou vaším fetišem?

L: Vždycky zůstanu radikálem. A vždycky svým druhům říkám, že teď je zapotřebí být radikálnější než před dvaceti roky. Stejně tak je varuju: „Vaše děti na tom budou hůř než vy.“ Odtrhnout je od počítače je ale hotové martyrium.

E: Zůstává až doteď násilí na pořadu dne? Pokračujete ve čtení kapitol o agresi z knížky *Takzvané zlo* od biologa Konrada Lorenze, laureáta Nobelovy ceny, věnovaným hrubé životní síle a energii? Barbaři? Zlatá horda?

L: Násilí je zapotřebí jak nikdy. Politické agrese.

Rozhovor Édouard Limonov, confidences et souvenirs d'un national-bolchevik (E. Limonov, tajnosti a vzpomínky jednoho nacional-bolševika) vyšel v magazínu *Éléments*, č. 179, srpen-září 2019. Ruský překlad *Интервью Эдуарда Лимонова французскому журналу Éléments* vyšel na stránkách Drugoros.

Odkazy na „rudo-hnědou směs“ ze Žlutých vest:

A Toulouse, l'extrême droite et l'extrême gauche marchent «main dans la main», selon le maire, RT France. 9. prosince 2018.

Ultradroite et ultragauche réunies : ces faux „gilets jaunes“ qui ont mis à sac les Champs-Élysées, časopis *Marianne*, 25. listopadu 2018.

Pro srovnání – rozhovor českého novináře s Alainem de Benoistem: Svět, který zažije dnešní mládež, nebude zajímavý. Echo24, 3. srpna 2019.